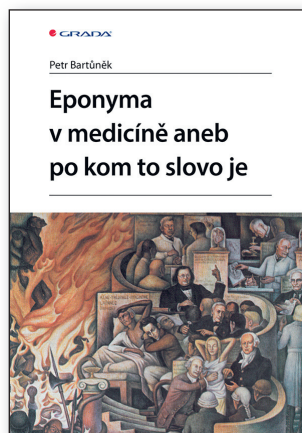

Petr Bartůněk: Eponyma v medicíně aneb po kom to slovo je

Praha: Grada Publishing a.s., 2023, 288 stran.
První vydání, formát 167 × 240 mm, vázaná vazba, černobílý výtisk.
ISBN: 978-80-271-3971-2.
Cena: 509 Kč.

Jediným autorem této zajímavé publikace je docent MUDr. Petr Bartůněk, CSc., bývalý přednosta IV. interní kliniky 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy a Všeobecné fakultní nemocnice v Praze. Není to jeho prvotina, je autorem a/nebo editorem asi 20 monografií a řady časopiseckých článků. V nakladatelství Grada Publishing je jako autor znám, vydal zde několik úspěšných monografií.

Zvolené téma je výjimečné: v naší literatuře bylo zpracováno jen dvakrát. Poprvé v roce 2000, autorem byl profesor Masarykovy univerzity v Brně MUDr. Libor Páček, DrSc. (Anatomická eponyma, Praha, Galén 2000, 103 stran). Uváděná eponyma se však týkala výhradně anatomů. Podruhé zpracoval toto téma MUDr. Martin Polák, primář interního oddělení Klaudiánovy nemocnice v Mladé Boleslavi (Syndromy ve vnitřním lékařství od A do Z. Praha, Grada Publishing 2021, 195 stran). Tato malá, heslovitě psaná kniha uváděla jen některá eponyma používaná ve vnitřním lékařství.

Rukopis představované knihy je rozdělen do tří částí: první, nejrozsáhlejší se týká eponym z oblasti vnitřního lékařství, druhá, méně rozsáhlá eponym z neinterní oblasti. Závěrečná, třetí část uvádí eponyma používaná ve vyšetřovacích postupech, v označení lékařských nástrojů a zdravotnické techniky. Ta ovšem někdy přesahuje do vnitřního lékařství. Jednotlivá eponyma jsou psána podle jednotné šablony: nejprve je uveden popis symptomu/syndromu, vyšetřovací metody, nástroje apod., pak jeho historie. Nejrozsáhlejší částí je různě rozsáhlé curriculum vitae osobnosti, podle níž se příznak, syndrom, technika, přístroj/nástroj jmenuje. U většiny eponym je fotografie příslušného badatele. Některé fotografie jsou nízké kvality, ale je nutné si uvědomit, že byly zhotoveny před více než 100–150 lety. Jako recenzent dobře vím, jaké měl autor knihy obtíže některé fotografie nebo souhlas s jejich

použitím získat. Rozsah jednotlivých medailonků se různí; byl dán dosažitelností informací o osobním a pracovním životě jednotlivých osobností.

Téma ze své podstaty vyčerpáno nebylo, ani vyčerpáno být nemohlo. Odhaduje se, že v současnosti je eponym několik tisíc, a stále přibývají další. Zvláště genetika a hematologie přinášejí jedno eponymum týdně. Je chválné, že nebyla opomenuta eponyma jak starých, tak současných badatelů (Škoda, Bohdalek, Purkyně, Janků, Heřmanský a Pudlák, Pacák a Zhuang). Je zajímavé, že řada významných badatelů (i nobelistů) eponymum nemá.

Text je psán hezkou češtinou, je zajímavý a bude čtivý. Jeho kvalitu ovlivnila literární zkušenost autora. Rovněž je nesporné, že k obohacení textu přispělo velké množství fotografií.

Obsahově složitý text s velkým počtem fotografií kladl zvýšené nároky na redakční práci. Ale vše zdravotnická redakce nakladatelství Grada Publishing a.s. úspěšně zvládla a odevzdala velmi kvalitní práci.

Komu knihu doporučit?

Kniha především prospěje těm, kteří budou psát odborně-historické pojednání. A ještě informace pro kardiology: s eponymy je spojena velká řada kardiologů a fyziologů, jak těch velmi známých (Karl Albert Ludvik Aschoff, Sunao Tawara, Jan Evangelista Purkyně, Adolf E. Fick, Paul Dudley White, Vilém Ganz ad.), tak méně známých. Ti všichni se stali nezapomenutelnými, protože je budou ještě řadu let připomínat eponyma s jejich jmény.

Prof. MUDr. Jan Petrášek, DrSc.,
III. interní klinika, 1. lékařská fakulta Univerzity
Karlovy a Všeobecná fakultní nemocnice v Praze,
e-mail: petrijanv@email.cz